

ВОЯКИ СЛУЖИТИМУТЬ В УКРАЇНІ

Київ (ПС УРП). — Кабінет Міністрів України 23-го квітня ухвалив розпорядження про військову службу юнаків-громадян України, які будуть покликані до армії на весні цього року. В документі сказано:

„З метою виконання вимог Декларації про державний суверенітет України, законодавчих актів УРСР з питань проходження громадянами республіки дійсної строкової військової служби Раді міністрів Кримської АРСР, облывиконкомом, Київському і Севастопольському міськвиконкомом при проведенні весняного призову 1991 року забезпечити: направлення призовників для проходження дійсної строкової служби до військових частин, розташованих на території України; проходження дійсної військової служби громадянами України за межами республіки можливе тільки за їх добровільною письмовою згодою; звільнення від військової служби осіб, членів сім'ї яких загинули або стали інвалідами, виконуючи військовий обов'язок; відкладення призовників, які мають дітей віком до 3-ох років; проходження служби призовниками, потерпілими в наслідок чорнобильсь-

кої катастрофи, у військових частинах, не пов'язаних з ядерними установками або іншими джерелами іонізуючого випромінювання, надвисокими частотами і компонентами ракетного палива, а також не розташованих на радіоактивно-забруднених територіях. Про хід виконання та відправлення призовників до військових частин доповісти Комітету по зв'язках з Міністерством оборони СРСР при Раді Міністрів УРСР за станом на 20, 30 травня, 10, 20, 30 червня ц. р., підсумкові дані — до 15-го липня цього року. Комітету подати до Уряду УРСР узагальнені дані в установленій строк”.

Документ підписав заступник прем'єр-міністра України Костянтин Масик.

Д-Р ЮРИБАК У ФІЛІДЕЛЬФІ

Філадельфія. — Заходами Товариства Українських Сеньйорів у Філадельфії у середу, 15-го травня, о год. 11-й перед полуднем у приміщенні Українського Освітньо-Культурного Центру говоритиме д-р Юрій Р. Рибак на тему: „Срібло, золото та діаманти”. По дискусії солодке і кава.

Зацікавлення національною

культурою зростає

Запоріжжя (УНІАР). — Тут в суботу, 27-го квітня в Українському Музично-Драматичному Театрі відбулася визначна подія як у культурному, так і в громадсько-політичному житті міста — у заповненій глядачами залі успішно пройшли прем'єра вистави п'єси Пантелеймона Куліша „Байда, князь Вишневецький”.

Поставив п'єсу народний артист України Олександр Король, який присвятив цю працю 500-літтю українського козацтва. Роль князя Вишневецького блискуче виконав заслужений артист республіки Володимир Лук'янець. У фіналі п'єси актори вийшли на сцену з блакитно-жовтими прапорами і заспівали гимн „Ще не вмерла України”, глядачі піднялися з місць, підхопили спів і виконали гимн разом з акторами.

Під час виконання гимну не підвелися зі своїх місць лише представники місцевої компартійної влади.

В той самий день у Кіровограді, в актовій залі педагогічного інституту, відбулася установа Козацька Рада, учасників якої привітали члени Київського Вільного Козацтва та Вінницької Сотні. Обговорили статут та програму Козацького Товариства Кіровоградщини. Рада ухвалила створити козацьке товариство Боготардівська Паланка. Корінним отаманом обрано робітника Віктора За-

гацького. Обрано козацьку старшину та посвячено у козаки 42 члени товариства.

У місті Сколе на Львівщині 28-го квітня близько 4,000 осіб приїхали на гору Маківку для відзначення 75-ліття героїчної битви січових стрільців з царським військом. Молебень і Панахиду відслужили священники УГКЦ з навколишніх сіл на чолі з о. Ігорем. Відтак відбувся митинг, на якому виступили голова місцевого товариства „Меморіал” Роман Туревич, голова районної Ради Роман Шур, представники Руху і УРП.

ФІЛЬМ В ЧІКАГО

Чикаго. — В цьому місті та його околицях буде висвітлено фільм „Чорна долина” режисури Бориса Шилленка (Україна): в п'ятницю, 10-го травня, о год. 7-й ввечера в Палатах, в Домі СУМ-ООЧСУ, 136 East Illinois St., в суботу, 11-го травня, о год. 6-й ввечера в Чикаго, в аудиторії собору св. Володимира і Ольги; в неділю, 12-го травня о год. 1:30 по полудні в Блумінгдейл в залі Православної церкви св. Андрія, 300 East Army Trail Rd. (фільм буде висвітлений в час обіду на пошану матерів). В Чикаго і Палатах поруч з фільмом „Чорна долина” буде висвітлено ще відео-фільм з відвідина Львова Патріархом Мирославом Іваном Любачівським.

У друковане слово в Україні вливається оздоровлюючий струмінь

Київ. — На сторінках журналу „Дніпро” за квітень, появилася рубрика п.з. „Починати життя з віри” („Боже Україну храни!”), в якій Іван Шишов підготував до друку релігійні підручники — книжки Старого і Нового Заповіту, видані у Варшаві 1927 та 1938 років за благословенням Митрополита Варшавського, волинського і всієї Польщі Діонісія, наближуючи це видання до норм сучасного правопису.

І. Шишов вкінці своєї передмови підкреслює: „На останку значимо, що для повнішого засвоєння Святого Письма варто уважно читати й перечитувати Старий та Новий Заповіти. Вони перегукуються між собою, хоча відстань між подіями, описуваними в них, сотні, а то й тисячі років. Відтак діти ґрунтовніше опанову-

ватимуть основні думки книги, глибоке осягатимуть саму ідею християнства, що допоможе їм починати життя з віри у високі людські цінності”.

У журналі, у розділі п.з. „Священна історія”, автор подає чотири частини із Старого Заповіту, доходячи до народження Спасителя світу — Ісуса Христа.

ФЕСТИВАЛЬ СВ. ЮРА

Нью Йорк. — Фестиваль церкви св. Юра відбуватиметься тут у п'ятницю, 17-го травня, від год. 4-ої по полудні до 11-ої ввечера, у суботу, 18-го травня, від 11-ої ранку до 11-ої ввечера і в неділю, 19-го травня від 1-ої по полудні до 10-ої ввечера. Імпреза відбудеться біля вищезазначеної церкви, 7-ма вулиця схід, між 2-ою і 3-ою авеню.

СТВЕРДЖЕННЯ І ЗАКЛИК

ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу в складі: Василь Пастушок, голова, інж. Анатолій Дорошенко, заступник голови, Степан Гавриш, секретар, ред. Василь Дідюк і Тарас Шагала, члени, виконуючи свої статутні обов'язки, перевели в часі від 18-го до 23-го березня 1991 року перевірку загального діловидства і організаційного стану цієї найстаршої і найбільшої української установи в вільному світі, яка пригтовляється до історичного відзначення свого 100-річчя. А при тому провірено стан адміністрації видавничих („Свобода”, „Український Тижневик”, Веселка), відпочинкової оселі „Союзівка”, Української Національної Корпорації Дому, Відділу Братської Діяльності, Союзної канцелярії у Вашингтоні та Кандської канцелярії в Торонто.

У висліді згаданої перевірки, Головна Контрольна Комісія стверджує наступне:

1. Український Народний Союз у 96 році свого існування продовжував традицію відданої служби своїм членам, збагачуючи їхні надбання своєю багатогранною активністю.

Не зважаючи на поважні видатки в зв'язку з 32-ою Конвенцією УНСО, яка відбулася в звітному році коштом 398,078.71 дол., виплатою дивидендів своїм членам в сумі 1,445,030.06 дол., виплатою стипендій студіюючої молоді (членам Союзу) 113,196.00 дол., вдержання канцелярії у Вашингтоні коштом 165,431.92 дол. та багато інших видатків, майно Союзу збільшилося за цей час на 1,789,416.96 дол., а загальною на 31-го грудня 1990 року майно Союзу осягнуло імпозантну суму 64,639,671 дол. Членських вкладок в тому часі зібрано 2,755,665 дол.

3. В організаційній кампанії конвенційного року придбано 1,601 нових членів, забезпечених на загальну суму 9,432,000 дол. Пересічна сума забезпечення на особу виносила 5,891 дол.

Придбання поданого числа нових членів — це заслуга секретарів й інших відділків урядовців. Слід згадати, що Екзекутивний Комітет багато надій покладав на професійних організаторів, але їхні успіхи були мінімальні.

4. Рекордний Відділ веде широко закрасну кореспонденцію з секретарями відділів і тим самим служить їм факсовими порадами в справі союзового забезпечення, а при тому своєчасно відповідає на їхні запити. До успіху праці Рекордового Відділу слід відмітити те, що після наполегливого кількісного старання в звітному році впроваджено нову класу пенсійного забезпечення. Також в тому часі впроваджено нові межі віку та сум забезпечення без лікарських оглядів до 100,000 дол., а з лікарських баданням не має обмежень, тим самим можна набутися забезпечення на мільйон і більше доларів до 70 року життя. Це є річевим доказом стабільної фінансової господри УНСО.

5. Провірка видавництва УНСО, а зокрема видань „Свободи” і англомовного „Українського Тижневика”, виявили, що в часі великих історичних рішальних подій в Україні, вони стали найкращими інформаторами для своїх і чужих. Відкрите в Києві пресове бюро, хоч ще не має власного приміщення, виявляє велику активність у збиранні найновіших інформацій, які вчасно передає нашим виданням. Адміністрація, видання, передплата, пресфонд, кореспонденція є в надійних руках і у зв'язку з уведенням комп'ютерської системи значно прогресує. Великий вклад праці вложено в упорядкування бібліотеки, книгарні, архіву і світлин. Видання каталогу дає можливість справної праці у випродажу чисельних давніх і нових видань, наших і чужих. Гідним уваги є висилка і подарунок книжкових видань „Свободи” частим відвідувачам з України, там так потрібних. В Країнах українського поселення заважено велике зацікавлення „Свободою” і її українськими виданнями, що дає можливість великого її збільшення.

6. „Союзівка”, як завжди, сповняє роль українського культурного центру з виступами найкращих мистецьких сил не лише діаспори, але й України. Вона стала атрактивним центром, де гуртується молодь та наші професіоналісти, а це завдяки переведенню пованжих, але і коштовних ремонтів. Завдяки тим уліпшенням та професійній праці управителя, Союзівка стала одним з найкращих відпочинкових українських resortів Америки.

(Закінчення на стор. 3)

Створилася спілка колишніх політ'язнів

Львів (ПС УРП). — Тут 23-24-го квітня відбувся Установчий з'їзд політичних в'язнів України. В праці його взяли участь 1100 делегатів від усіх областей республіки, а також ті, які сьогодні проживають у Білорусії, Молдові, Казахстані, Москві, Воркуті і Польщі.

З'їзд створив нову спілку, затвердив статут, обрав керівні органи. Головою спілки став львів'янин Іван Губка.

Учасники з'їзду обговорили механізм соціального захисту тих, хто в різні роки постраждав від незаконних репресій.

Проф. І. Головінський виступить на симпозіумі в титанях Чорнобіля

Нью Бранзвик., Н. Дж. — Американська академія розумового недорозвинення у співпраці з Міжнародною Асоціацією наукових дослідів розумового недорозвинення влаштує симпозіум, присвячений міжнародним проблемам в ділянці розумового і психічного здоров'я.

Симпозіум відбудеться в рамках конвенції Американської асоціації розумового недорозвинення, котра буде проходити у Вашингтоні від 20-го до 24-го травня.

Згаданий симпозіум відбудеться в понеділок, 20-го травня. Під час симпозіуму проф. Іван Головінський

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОБА СТУДІЇ

Нью Йорк. — Тут у неділю, 12-го травня, Студія Мистецького Слова Лілії Крушельницької запрошує на генеральну пробу перед вихідом в Україну. В програмі: „Іван Вишенський” І. Франка та „Триптих” Лесі Українки. Імпреза відбудеться о год. 2:30 по полудні в залі Українського Народного Дому, 140-142 Друга авеню. Після вистави — кава й солодке.

М. Горбачов і Б. Єльцин обмінялися телеграмами

Москва (ПС УРП). — Газета „Ізвестія” з 30-го квітня помістила телеграми, якими обмінялися з нагоди свята Міжнародної солідарності трудівників 1-го травня президент СССР Михайл Горбачов і голова Верховної Ради РСФСР Борис Єльцин.

Редакція газети подала також коментар до телеграм, де відзначено, що в попередні роки офіційних телеграм та привітань ніхто не читав. Проте нині — інший випадок. Хоч форма обидвох привітань ніби й звична, але за ними — політична дія державного значення. Йдеться про вихід з кризи, а без згоди і консолідації протидіючих політичних сил, зокрема двох визначних лідерів, М. Горбачова і Б. Єльцина, проблем вирішити не можна буде, сказано у коментарі. Далі автори зауважують, що окрім волі лідерів,

знадобляться велетенські зусилля всіх і кожного, щоб реалізувати „вироблені літерами дев'яти республік і президентом СССР” життєво необхідні заходи.

У телеграмі до М. Горбачова Б. Єльцин висловив упевненість, що зближення центру і Росії та інших республік набуде достойного розвитку і втілиться в узгоджених діях для виводу країни з кризи, здійснення докорінних перемін, „в ім'я процвітання народів Росії, Союзу суверенних держав”.

М. Горбачов у своїй телеграмі дякує Єльцинові за привітання і висловлює певність, „що конструктивне співробітництво союзних і республіканських органів влади, якому тепер покладе новий початок, сприятиме введенню життя країни у нове русло. Це відповідає глибоким прагненням усіх народів нашої багатонаціональної батьківщини”.

Американське військо покине південний Ірак до 8-го травня

Доха, Кувейт. — Командуючі силами ООН в демілітаризованій зоні між Кувейтом і Іраком австрійський генерал-майор Гюнтер Грайндль заявив, що американське військо повинно повністю очистити територію на півдні Іраку до 8-го травня, через день після того, як там буде завершено розміщення сил Організації Об'єднаних Націй. Г. Грайндль зробив цю заяву після того, як проінспектував 300 вояків з п'яти країн — Австрії, Гани, Фіджі, Непалу і Данії — на військовій базі Доха під Кувейтом. Потім військово-службовці сил ООН вийшли в напрямі кордону на білих вантажних авта з розпізнавальними знаками Організації Об'єднаних Націй.

В даний момент на півд-

ні Іраку перебуває лише коло 5,000 військово-службовців третьої бронетанкової дивізії ЗСА, які охороняють тисячі іракських втікачів у прикордонному містечку Сафван. Це головна причина, чому американське військо ще залишається на півдні Іраку. Тепер савдійці погодилися взяти на себе турботу про цих втікачів, і починаючи з неділі, 28-го квітня, американські військово-службовці шодня відправляють сотні людей літаками із Сафвану в табір у Рафі, розташований 400 км на захід на території Савдійської Аравії недалеко від іракського кордону.

Контингент ООН буде складатися з 1,440 військово-службовців, в тому числі 300 неозброєних військових спостерігачів і понад 600 піхотинців.

У СВІТІ

СОВЕТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило про випадок в Батумі. Озброєна група осіб, очолювана заступником голови Верховної Ради Аджарської АССР Нодаром Імадзе, силою вдерлася до резиденції голови Верховної Ради А. Абашидзе, який нараджувався з групою членів. Імадзе відкрив вогонь з автомата поранив Абашидзе і декілька осіб. Оборонці голови ВР також почали відстрілюватись і при перестрілці вбила Імадзе, а його спільників заарештувала міліція, яка прибула на місце стрілянини.

ЕГОН КРЕНЦ, який очолював східнонімецьку компартію тільки шість тижнів після укладу Еріха Шонекера заявив кореспондентам, що советський генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Михайл Горбачов був повідомлений про плян позбавлення влади Гонекера і взагалі нічого не зробив, щоб перешкодити цьому, хоч Гонекер, як відомо, віддано працював для Москви у всіх відношеннях. Знання Кренца викликало велику сенсацію серед присутніх в залі, де судять іншого члена східнонімецького політбюро, Франца Тіша, за спроневернення державних грошей. Кренц заявив присутнім: „Повірте, що рішення про усунення Гонекера не було легке, бо ця людина не була тільки першим секретарем Компартії, але також президентом країни, головним командуючим військами і керівником німецького КГБ. Тому ми вирішили повідомити про заходи М. Горбачова і Тіш особисто зустрілися з ним під час відвідина Берліну. Два дні пізніше Гонекер був знятий з усіх постів”. Значить, кажуть політичні аналітики, Горбачов мусів дати свою згоду на переміни.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ СССР Александер Безсмертних прибув 9-го травня на Близький Схід і відвідає в першу чергу Йорданію і Ізраїль. Безсмертних буде прийнятий на розмову королем Йорданії Гуссейном. Проблемою розмови будуть двохсторонні переговори арабських країн з Ізраїлем і проблема Палестини. Міністер закордонних справ Ізраїля Девид Леві повідомив, що 10-го травня міністра Безсмертних очікують в Єрусалимі. Його візита стане переломовим моментом, бо від 1967 року жодний советський лідер його ранги не відвідував Ізраїль.

ДЕРЖАВИ, ЯКІ ТВОРЯТЬ організацію продуцентів нафти ОПЕК, зібравшись на своє чергове засідання в Брюсселі, погодилися знизити видобуток оливи на приблизно 600,000 барилек на день. В грудні минулого року держави ОПЕК видобували денно 23,5 міль. барилек, взявши до уваги, що дві багаті на оливу країни — Ірак і Кувейт, не продавали нафти на міжнародному ринку. Спеціалісти передбачають, що в червні видобуток нафти ще більше понизиться для того, щоб втримати на відповідній висоті ціни на олійні продукти.

СМУГА ГАЗИ І ЗАХІДНИЙ берег ріки Йордан знову охоплені неспокоєм, масовими демонстраціями, ударами палестинців з ізраїльтянами після того, як ізраїльські вояки вбили 22-річного палестинського активіста Абу Наді. Ізраїльська військова команда заявила кореспондентам, що палестинця вбив інший араб, але палестинці заявили у вівторок, що вбивця співпрацював з ізраїльською розвідкою і вони видали на нього кару смерті.

ХВОРОБА ДЖ. БУША ВИКЛИКАЛА ТРИВОГУ В СВІТІ

Вашінгтон. — Президент З'єднаних Штатів Америки Джордж Буш, не зважаючи на раніші прогнози лікарів, які передбачували однеденне лікування, все ще перебував у шпиталі і серцеві спеціалісти намагаються повернути нормальний ритм биття серця і вилікувати аритмію, якої перед тим Президент ніколи не відчував.

Все почалося в суботу, 4-го травня під час спортивної руханки, згідно бігу, до якого Дж. Буш привик тому, що він в компанії агентів секретної служби ритм биття серця і вилікувати аритмію, якої перед тим Президент ніколи не відчував.

Всі почалося в суботу, 4-го травня під час спортивної руханки, згідно бігу, до якого Дж. Буш привик тому, що він в компанії агентів секретної служби ритм биття серця і вилікувати аритмію, якої перед тим Президент ніколи не відчував.

Пресовий секретар Білого Дому Марлін Фіццотер повідомив журналістів, а за їхнім посередництвом американський народ, що Президент знаходиться у повній свідомості, не втратив притаманного йому гумору і сили духа і надіється скоро повернутися до своїх обов'язків у Білому Домі.

Це було в суботу, але коли і в неділю, 5-го травня, лікарі не звільняли Президента зі шпиталю і до нього почали навідуватись Джан Сануну, шеф штабу Білого Дому, ген. Брент Сквок-рофт, керівник Крайової ради безпеки та багато інших офіційних і приватних осіб. М. Фіццотер був змушений виступити другий раз о год. 9-й ввечера і заявив журналістам, що примінені два медикаменти, які мали вноرمувати биття серця Дж. Буша діють неефективно і лікарі застановляються над засто-

суванням легкого електричного шоку. Приміюючи таку систему лікування президент мусить бути піданезією кільканадцять хвилин і тому, згідно з 25-им додатком до Конституції ЗСА, функції президента мусить перебрати на себе віцепрезидент Ден Квейл.

Першла Лейді Барбара Буш, довідавшись про захворювання мужа, прилетіла до Вашингтону і першу ніч ночувала у військовому шпиталі, щоб бути близько Президента. Вона заявила кореспондентам, що „не є лікарем, але він виглядає добре, функціональність його прекрасна і треба надіятись, що лікарі скоро відпустять його до дому”.

До Батести надходять телеграми з побажаннями видзоровлення для президента Дж. Буша, тим більше, що перед ним є чимало важливих справ і зустріч на вершинах в червні з президентом СССР Михайлом Горбачовим.

Білий Дім приготував документ передавання тимчасової влади в руки Д. Квейла з підписом президента Дж. Буша і цей документ буде вручений Квейлові і лідерам обидвох палат Конгресу, якщо це буде потрібно. Всі інші інформації і деталі хвороби залишилися засекречені, а Білий Дім про них не інформує кореспондентів і про них знають тільки Б. Буш і почали навідуватись Джан Сануну, шеф штабу Білого Дому, ген. Брент Сквок-рофт, керівник Крайової ради безпеки та багато інших офіційних і приватних осіб. М. Фіццотер був змушений виступити другий раз о год. 9-й ввечера і заявив журналістам, що примінені два медикаменти, які мали вноرمувати биття серця Дж. Буша діють неефективно і лікарі застановляються над засто-

Як це число вже йшло у друк з Вашингтону повідомили, що Президента звільнили зі шпиталю.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ американських службовців, пожежа у будинку амбасад в Москві минулого місяця заподіяла настільки пакостей, що ця остова американської дипломатії залишилася майже без можливостей функціонувати. Вогонь не тільки спустошив найбільш безпечні частини будинку амбасад, але також знищив чутливу інформаційну та підслухову апаратуру. А що не знищив вогонь, то винесли з будинку переодягнені за пожежників працівники КГБ. Не зважаючи на те, що з Вашингтону негайно вислано нову апаратуру, дипломати змушені ручно писати звіттовлення та окремим післанцем переслати це до Вашингтону. Беручи під увагу цю ситуацію, американські урядові чинники уважають, що це буде мати поганий вплив на вершинну зустріч Буша і Горбачова в Москві, що вже раз була пересунена.

ВІДОМИЙ НЕГРІТАНСЬКИЙ активіст і дворазовий кандидат на президента ЗСА Джемсі Джексон є дуже ликий, що його не запрошено виступати на конференції Ради демократичного проводу, організації, що затупає членів поміркованих поглядів у рядах Демократичної партії. Що його найбільше обурило це те, що офіційний речник публічно визнаючи цю справу сказав: „Дж. Джексон та Дж. МекГоверна зумисно не запрошено, бо вони є представниками політики старого стилю та змученого лібералізму”. Дж. Джексон на таке вияснення відправив цілий ряд листів до чільних демократів в Конгресі, які вибирались на цю конференцію зі запитом, чи вони поділяють в цій справі думку провідників конференції?

МИНУЛОГО ТИЖНЯ КОМІСІЯ регулювання нуклеарної енергії вирішила дати дозвіл на поновне включення нуклеарного реактора, атомної електростанції Бровнс Феррі в Алабамі. Вищезгаданий реактор був закритий з уваги на потрібні напрями впродовж шести років. Це в історії американської цивільної атомної індустрії було найдовшим закриттям. Схвалення комісії було прийняте з великою радістю в першу чергу власниками алабамського реактора, управлінням Теннессі Веллі та іншими чинниками нуклеарної індустрії, як важливий вияв довіря до підприємств громадського користування та нуклеарної індустрії в загальному.

ВИСОКОПОСТАВЛЕНІ чинники Уряду президента Джорджа Буша заявили, що ЗСА намагаються, щоби Ірак платив за видатки пов'язані з допомогою курдам у північній частині країни. Хоча ЗСА не мають ще конкретного плану, в який спосіб представити Багдадові таку вимогу, то все ж таки розглядають можливості. Одною з таких можливостей є частинне затримання грошей з продажу Іраком нафти, але це найперше мусить бути схвалене окремою комісією санкцій при ООН. Пропозицію заплатити найперше висунула Британія, а ЗСА підхопили цю думку, як ще один спосіб приборкання Саддама Гуссейна економічно.

АГЕНЦІЯ МІЖПРОСТІРНИХ полетів, яка вже довшу хвилю знаходиться під обстрілом критики, почавши від розбіжних обрахунків для спорудження міжпланетної станції до постійних суперечок між науковцями про її придатність, заявила, що прийшов час припинити дискусії та розпочати конструкцію.

СВОБОДА
Українська газета

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00.
UNA members 1 year — \$15.00. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мають відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незаповнені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНАО \$15.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Шпигунство в Советському Союзі

Є багато романів і багато фільмів із шпигунською тематикою, є описи окремих дійсних шпигунських афер і їхньої сумної слави героїв, але сумнівно, чи існує історія світового шпигунства. Здається, що воно розпочалося тоді, коли народи розсварювалися і ворогували. Знати, якнайбільше про свого ворога — це невіддільний засіб самооборони. У новітніх часах, коли постали амбасадри із численним персоналом — неначе загалізовано шпигунство, бо між тим персоналом обов'язково є й фахівці від розвідки. Але ось недавно ми дістали клясичний доказ, як погано діє розвідка англійського Скотленд Ярду чи американського Сі-Ай-Ей. Хоч у Багдаді були амбасадри всіх західних держав — військовий наїзд Іраку на Кувейт заскочив Лондон, Париж і Вашингтон, як повна несподіванка.

3-посеред 159 держав у світі, членів Організації Об'єднаних Націй, першуню у шпигунстві став Советський Союз. Америка втратила монополію атомової зброї, коли у 1951 році советські шпигуни Джуліус і Етель Розенберґи викрали тайну її продукції і цю формулу зрадили Москві. (Іх арештували судили і стратили на електричному кріслі). Амбасадри СССР у Вашингтоні й при Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку були гніздами шпигунів. Раз-у-раз читали ми, що когось із отих „дипломатів“ проголошено „персона нон грата“ (небажаною особою) і видалено з Америки. Були обміни арештованих советських шпигунів за видатних політичних в'язнів у сибірських „ГУЛагах“ (завдяки такому обмінові дістався на волю Валентин Мороз).

Здавалося, що із закінченням холодної війни, з проголошенням етапу „співпраці“ та з такою кризою в СССР, що вона автоматично виключила можливість советської агресивної війни — припиниться советська шпигуноманія. Але советська державно-партійна верхівка завжди була патологічно хвора на манію переслідування, що „буржуазні мілітаристи“ про ніщо інше не думають, як тільки про напад на імперію. Після розвалу комуністичного Варшавського пакту західній військово-оборонній Північно-Атлантійський пакт (НАТО) перетворився радше на політичний, а не військовий союз 16-ти демократичних держав. Все одно Москва не припиняє діяльності шпигунського відділу КГБ. У минулому місяці вибухла пожежа в будинку американської амбасадри у Москві. Над'їхала московська пожежна сторожа і — як згодом виявилось — чотири „пожежники“ були насправді агентами КГБ, які кілька годин нишпорили у кімнатах амбасадри, шукаючи засекречених речей. Пресовий речник Білого Дому Мерлін Фіцвотер офіційно проголосив, що переводиться докладне слідство, чи щось не пропало і взагалі — які шкоди принесла ця пожежа і рятункова дія московських пожежників. Слідство, перевели фахівці, які прибули з Вашингтону, виявило, що советські шпигунські „пожежники“ перевернули діру у стіні, яка веде до кімнати з засекреченими документами, але не встигли нічого вкрати.

Ця минуломісячна пожежа і нишпорення агентами КГБ у будинку амбасадри нагадало скандал з-перед п'яти років, коли американські фахівці виявили, що КГБ заінстальувало сіть електронічних підслухових апаратів, націлених на будинок американської амбасадри. Як це технічно можливо робити — розуміють тільки фахівці. Тоді у Конгресі вирунула ініціатива, щоб збудувати інший будинок амбасадри, але не-давно вирішено, щоб до десяти поверхів давнього будинку добудувати американськими робітниками чотири дальші поверхи, які напевне будуть „чисті“.

Не хочеться вірити, що під кінець ХХ сторіччя якась держава на європейському континенті може дозволити собі на такі штуки, як переодягати своїх шпигунів в одяги пожежників, які „рятують“ чужу амбасадру від вогню. Ще один клясичний доказ, що Советський Союз з його комуністичною системою і його всемогутим поліційним апаратом — це відстала країна, яка не належить до світу західної культури. Знають це і відчують розсудливі громадяни імперії. Вони вивчали сенсентацію, яку повторили нам відвідувачі з України: „Коліс ми наздоганяли Європу, а тепер здоганяємо Африку“.

Світ і всі ми є тепер свідками великої людської трагедії. При байдужості Організації Об'єднаних Націй — в тому числі і ЗСА, диктатор Іраку Саддам Гусейн, зібравши решту своїх недобитих військ в помству за те, що курди виступили з домаганням державної незалежності, розпочав з ними жорстоку розправу. Крім різного роду засобів масового знищення — включно з отруйними газами, кривавий і безжалісний диктатор вживає проти курдів також гелікоптери, які спалюють все до тла — включно, як подає преса, з людською масою. Рятуючись від неминучої смерті, решта курдів вирішила тікати куди тільки можливо було, — аби тільки бути подаль від куль, багнетів і смертоносних газів роз'юшених саддамських катів. Мабуть, в ці дні кожен з нас бачив і бачить на телевізорах, як численні маси змушених, голодних і часто покалічених людей — в тому числі дітей, тягнучи за собою ноги, безконечними валками йдуть по покручених узгір'ях північної частини Іраку (фактично — Курдистану). Йдуть до кордонів Ірану або Туреччини. Знеможені і голодні, багато з них гине в дорозі — переважно ні в чому невинні діти або старші люди.

Хто є курди? Яке їхнє походження? Чого вони прагнуть?

З історії довідуємося, що курди — це гордий гірський народ Близького Сходу,

Юліан Мовчан

ПОДІБНІСТЬ ТРАГІЧНОЇ ДОЛІ КУРДСЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДІВ

І.

який вже століттями бореться за свою державну незалежність, але, на жаль, ніяк не може її вибороти. Нараховуючи майже 25 мільйонів, курди за кількістю є четвертою етнічною групою населення Середнього Сходу. Протягом 4,000 років вони мешкають на цій самій території, хоч, на жаль — і це їхньою найбільшою трагедією, поділені між п'ятьма окупантами — Туреччиною, Іраком, Іраном, Сирією та Советським Союзом.

Традиційно будучи мусульманами, в VII столітті нашої ери, попавши під окупацію арабів, ім була накинута ісламська віра. Щодо мови, то їхня мова подібна до мови, якою розмовляв населення північно-західної частини Ірану.

Боротьба курдів за незалежність має свою довгу і здебільшого трагічну історію. Ще в період Х—XII століть вони коротко мали свою династію. Після розвалу Оттоманської турецької імперії в наслідок Першої світової війни, курди Туреччини, де проживає найбільша їхня кількість споді-валися, що „сильні світу сього“ не оминуть їх і не заважатимуть здійсненню

їх віковичної мрії — самостійної держави — Курдистану (в перекладі — земля курдів). І хоч в мировому договорі про це було зазначено, проте в остаточній редакції того договору, який був підписаний в Лозанні 1923 року, про Курдистан вже не було жодної згадки... Це розв'язало руки новому правителю Туреччини Кемалеві Ататюрку поступати з курдами так, як йому хотілося. Дійшло до того, що 1925 року вибухло повстання курдів проти режиму Кемалю, хоч, на жаль, закінчилося воно безспішно — курди на цей раз програли боротьбу за свою незалежність.

Тяжким було життя курдів під турецькою окупацією. Турецький режим не задовольнявся лиш контролем над курдами — він намагався позбавити їх своєї етнічної ідентичності, точніше, перетворити курдів на „гірських турків“. З цією метою турецькі поневолювачі не тільки розпочали розселювати курдів між чужими для них турецьким населенням, зокрема, між населенням міст, але також суворо, заборонили їм носити народні одяги, розмовляти рідною курдською мо-

вою і т. д. Одним словом, окупанти хотіли за всяку ціну „перетопити“ курдів у турецькому „котюльці“, тобто, асимілювати. Але, на щастя, їм це не вдалося.

Не набагато краще жилося також тим курдам, яким доля судила опинитися під окупацією Ірану, Іраку, Сирії та СССР. Правда, в 1946 році, користуючись советським підтримкою, іранські курди створили свою Курдську республіку на чолі з відомим ватажком курдів Іраку Мустафой Барзані. Але аби здобути консенсус в Ірані щодо видобутку нафти, совети вишшли з іранського Азербайджану та Курдистану. Не маючи ні від когось більше підтримки і залишившись самі проти Ірану, Курдська республіка незадовго розпалася. Барзані втік до Советського Союзу але в 1958 році, коли в Іраку за допомогою військового перевороту було повалено монархію, він повернувся до Іраку. Здобувши контроль над Курдистанською Демократичною партією, Барзані із своїми однодумцями домоглися того, що під його проводом курди готові були повстати проти уряду аби здобути свою правду. Аби до цього не допустити, в 1968 році уряд Іраку пообіцяв дати курдам автономію. Крім того, в 1970 році було обіцяно змінити конституцію, згідно якої іракський народ мав би складатися із двох, головних національностей — арабів та курдів.

Закінчення буде.

Ірина Дибко-Филиппак

Р. Федорів відновив Видавництво

У січні, в час Різдва, 1991 року, у Львові я побачила паросток „Червоної калини“. Вона наче б і не відчувала холоду довкілля — холодно зими, а розгорталася пелюстками... А може це тому, що вона незвичайна рослина, саме те пояснює в своєму передслові Гаврило Гордієнко, до своєї книжки „Калина“. „...Калина вже не росла, бо вона стала символом, легендою, так глибоко вона увійшла в українську культуру, в народну творчість. В літературі, а особливо в поезії, мало котрий автор обійдеться не згадавши каліни“.

О, так, був час, коли „калина“ лише в символізацію віршів жила, чекала, щоби пройшли студенні зими. І пережила, бо непомітними думи зберігали її, бо зігрівали її серця тих, які врили, що настане такий час і вона розвіє і вкритесь овочем краси:

Бо землю ту де виросла каліна,
Ніколи і нікому не здолати
(Леонід Горбач)

А у вірші Олеса Лупія читаємо про каліну:

Ми любимо її з дитинства.
Вона виростає над нами, як
продовження наше...

Який маркантний приклад у тому „виростанні“ у серці й завзяті письменники Романа Федоріва, що назвав себе (підписуючи мені книжку першого видання в „Червоній Калині“) оновлювачем Видавництва „Червона Калина“. Роман Федорів — головний редактор „Дзвона“ узяв на себе нелегкий обов'язок „продовження“ того символу краси, що не лише є в поезії, але у клітинах нашого історичного й побутового життя, що є й символом у кровноносних „ріках життя“ України. Ось такі прикмети завзяття „оновлювача“, я відчула, в січні, у Львові, коли побачила плян Видавництва „Червоної Каліни“ на 1991 рік. В кінці мого статті — список запланованих видань.

Подиву гідне завзяття Романа Федоріва, щоб виконати заплановані зобов'язання, після прочитання списку видань, вірою, що в не одних з нас не пройде без особливої уваги й не наклічуть бажання помочі „Червоній Каліні“. Адже вже від років, у пісні, зобов'язалися наші прапори у тому: „...а ми тую Червону Калину“...

Прихавши зі Львова стаття негайно я (не лише пісню) ділом у слід „оновлювача“ на про, що й досі не абиякий змії... Адже до подробиць відчула я, які труднощі заставляють Видавництво „Червона Калина“ щоденно поборювати обставини із найскромнішими матеріальними спроможностями у тому, включ-

но (тут нам й неувимим) браком необхідного паперу для друку, не згадуючи вже й про технічні засоби. Тому не можна поминути питання: яка сила душі наклікає пориви „оновлювача“ „Червоної Каліни“ до послідовної боротьби з невідрадними перепонами. Напевно ніщо інше, як правда, по ділу, любов до символу „Червоної Каліни“!

Тож, свідомість, цієї любови й пошани до символу, спонукала мене відкрити банковеkonto, в „Самопоміч“ в Пасейку, „Червоної Каліни“ (03029-99), діставши уповноваження Видавництва на те. Також привезла я декілька примірників першого видання „Червоної Каліни“, „Осаул Підкови“, залишилися ще три. Цю книжку можна знайти у мене, а належність за неї (вісім дол) переслати на банковеkonto Видавництва „Червона Калина“ до Пасейку, Н. Дж.

Днів декілька тому дістала вістку, що вже виїхала друга, з запланованої черги книжка Івана Филипчака, в ній декілька повістей під заголовком „Княгиня Романова“. При цьому звертаю увагу донька Романова Федоріва, Оксана, редактор літопису „Червона Калина“, що 30,000-ий наклад книжки, в двох днях, стоячи в черзі, люди всеїло розкупили, (казкове явище...!) Але, на жаль, переслати книжку сюди, дорогою пошти, нема поки що спромози.

Подіаємо плян Видавництва „Червона Калина“, (серія „Історична бібліотека „Дзвона“) на 1991 рік: В. Будзиновський, „Осаул Підкови“, „Історичні повісті Козаччини“, І. Филиппак, „Княгиня Романова“, повісті з княжих часів; О. Феденко, „Вітер зі степу“, історична повість з часів Хмельницького; Б. Лепкий, Трилогія „Мазепа“, „Мотря“, книжка І. Б. Лепкий, „Мотря“, книжка 2; І. Борщак, „Мазепа, Орлик, Войнаровський“, історичні есеї; О. Федорів, „Грім на голі дерева“ (народна метеорологія українців); Чайковський, „Полковник Кричевський“, історичний роман; О. Назарук, „Осьмомисл“, історичний роман, репринт; Р. Федорів, „Дзвони в Чигирині“, історико-крайознавчі есеї; В. Дорошенко, „Історія України“, доба Центральної Ради; О. Рогова, „Син гетьмана“, історичний роман; С. Шухевича, „Сходження на Голгофу“, спогади з часів Визвольних Змагань. Том І. та С. Шухевич „Сходження на Голгофу“. Том ІІ.

О, що бажає замовити „Осаул Підкови“ можна звернутися на адресу: І. Филіппак, 12 N. Orchard Way, Potomac, MD 20854. Адреса „Самопоміч“ в Пасейку: Self-Reliance, 229 Hope Ave., Passaic, N. J. 07055; Acc. „Cherwona Kalyna“ — R. Fedoriv 03029-99.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Що під силу і не під силу одній людині у двох площинах: батькові письменникові і дочці-упорядниці?

Ці десять обсяжних, — пересічно біля 500 сторінок кожен, — томів майже повного видання творів нашого поета-земляка Василя Гренджі-Донського, як і кілька наступних, що нині знаходяться у виробництві, підготував до друку не якийсь заморський відділ Інституту літератури котроїсь національної Академії наук, — ні. Цей подвиг здійснила дочка поета — Зірка Гренджі-Донська, що живе у Мінеаполісі (ЗСА). Вона особисто з кількома спеціалістами, що її консультували, друзями, що давали поради й підохочували до праці, вона сама й проробила у неймовірно важких обставинах на віддалі таку роботу, яка є під силу тільки колективі науковців за певних, належних на те умов.

Десять томів багатотомника Василя Гренджі-Донського побачили світ зусиллями вашінгтонського Відділу Карпатського Союзу. Перший том вийшов 1981 року (друге видання першого тому 1990 р.), а дев'ятий і десятий томів 1988 і 1989 року. На виробництві знаходяться сьогодні 11 і 12 томи. (В січні цього року опубліковано 11-й том, про що автор цієї статті ще не знав. — Ред.)

Десять томів видання — ціла історія в історії якими і простими і складними шляхами діставалися рукописи поета в копіях, фотознімках, ксероксах тощо — як океан до цілеспрямованої в

Володимир Фединишинець
Ужгород

ІДЕ ВИТЯЗЬ НА СРІБНУ ЗЕМЛЮ

(3 нагоди виходу перших десяти томів із багатотомного зібрання творів Василя Гренджі-Донського)

(Уривок з статті: „Здивований велет“)

роботи (зберегти архів) і терпеливої дочці.

У доповіді, прочитаній на науковій конференції в Торонто 19-го березня 1989 року Зірка Гренджі-Донська сказала: „Над підготовкою одного тому сиділа я місяцями щодня по 10-12 годин, не знаючи відпочинку, перериваючи свою роботу тільки для того, щоб щось перекусити. Та я втомилася ніколи не відчувала — мене робота захоплювала. Тягнула до себе магніт. Здавалося, Дух Батька стояв наді мною, — він додавав мені сили, додавав енергії і витривалості. Він говорив до мене тими рядками, над якими працювала, і я його з любов'ю слухала“.

Василь Гренджі-Донський — засновник нової української літератури на Закарпатті 20-их років. Це видатний поет, прозаїк, автор багатьох оповідань, казок, повістей, перекладів. Це видатний публіцист, перо якого і в часи вимушеного мовчання не мовчало і не продавалось. Це — драматург. Це — радіо-журналіст, автор багатьох радіосценко і сценів для дітей. Це — політичний хронікер-журналіст трагічних моментів життя Карпатської України, яке скінчилося у кривавій Тисі в

березні 1939 року. Все це документально точно і достовірно описано у 8-му томі Творів. Це перше жемло цінніше за всі схематичні уможлядні виводу істориків Закарпаття за останні 45 років, які так і не спромоглися написати правдивих сторінок бодай про найвіддаленіші часи Закарпаття.

Василь Гренджі-Донський — поет класичного вирішувального стилю (том 1). Він пише легко, не обтяжує себе пошуками розмаїтих форм, хоч увагу до пошуку строфіки вивчав. Він, як правило, пише чотирирядковою строфою з перехресним римуванням абаб, рідше — паралельним аабб. І поеми Василя Гренджі-Донського (як правило, історичного напрямку), довільно-оповідного плану, розважливі й щедри на слова. Та, як і у віршах, у поемах відчувається рука майстра. Оповідь тече розлого, миттю стрімко і знову наче Шипот (том 2).

Така ж і проза Василя Гренджі-Донського (томи 5-7). Вона — реалістична, оповідальна, зображувальна, з елементами народного символізму, тобто фольклорно-казкового загартуна. Документальне полотно „Ілько Ліпей — карпатський розбійник“ — найбільш

відоме читачеві, широко коментується в літературознавстві. Повість, як і роман, документалізований настільки, як того вимагає реалістичний хід оповіді з відступами до своєї пам'яті, спогадів, почутого чи побаченого на життєвому шляху.

Драматургія Василя Гренджі-Донського (том 4) — це шматки життя, побуту чи політичних устремлінь родини, героя, групи осіб, яких автор виводить на сцену буквально з обійстя, кладе ім до рук прапори, гасла. Але це селяни, люди від землі і для землі. Їхня філософія — це філософія чекання в роки від весни до осені, це прагнення волі, свободи.

У дальших томах зосереджена публіцистика, критика (том 9-ий) і спогади та листи до дочки (том 10). У 9-му тому знаходимо значну частину публіцистики і критики-літературознавства поета. Наприклад, його репортажі, етнографічні спостереження, театральні відгуки, біографічні матеріали історичних осіб тощо. Публіцистика письменника дуже тісно прилягає до його прози і наукових записів як фольклориста чи етнографа (про бджолярство, вірування, обряди і т.д.). А власне публіцистика тогочасно актуальна, пристрасна, чесна. Поет і громадянин обстоює ідеали добра і справедливості, вірить у майбутнє, бажає досягти гармонії в любові до рідного краю, злагоди між людьми, синами, творить в ім'я гу-

(Закінчення на стор. 4)

Любов Колесняк

„У ЧОРНІЙ СТУЖІ СЕРЦЕ УКРАЇНИ, А ТИ ШУКАЙ — ЧЕРВОНУ ТІНЬ КАЛИНИ...“

Закоханий в Україну — Василь Стус горів пристрасним полум'ям почуттів до неї — аж у саму свою безталанну смерть. Звідтіля вигорався і його вірний гордий лет і його слов'янська охсамитна мова, загартована в буревійному страдальному житті і його поетичному дерзванні. Звідтіля теж і начерпується, здвонить літарамма оцей його вірш, отой його заклик у збірці „Палімпсести“: „Ярий, душе, ярий, а не ридай! У чорній стужі серця України, а ти шукай червону тінь каліни, на чорних водах тінь її шукай“. Та й звідтіля отой його незотліваючий гнів: „Боже лютіст — лютіст, Боже не ласки, а мсти, дай розправити нам пута ці, ретязі ці рознеси“. А далі: „Боже, розплати шаленої, Боже шаленої мсти, лютістості всеначуночної нам на асчас відпусти“. І звідтіля його духовна вільна гордість — гордість української людини і невгнута сталь у переконаннях його.

Про творчість Василя Стуса написало чимало літературних критиків і літературознавців — в Україні і поза її кордонами. Але, мабуть, дотепер ніхто із них не створив такого сильного і переконливого есею, п.з. — „У свідчальні пам'яті“, як накреслила його літературний критик, сучасник В. Стуса і друг його Михайлина Коцюбинська. На самому початку цього есею послужили моттом Стусові слова вірша: „Стій! Не стирай із свідчальних порохів“. Читаючи есей М. Коцюбинської створюється ілюзія, що це все не діялось колись, в минулому, давно, а проходить тепер, нині. Що описані там зустрічі поміж Михайлиною і Василем — це не пережиті колись давність, а вони зустрічаються, розмовляють, сповнені дружбою і стражданнями таки посеред нас, сьогодні. Нас прямо торкається їхня тісна приязнь і нагромадженість різноманітних почут-

тів, що їх з такою силою розкриває перед нами знавець Стусової психіки М. Коцюбинська.

На канві зустрічі з поетом і листування М. Коцюбинська ажравно зарисовує Стусовий силует, сповнений пристрасних почувань любови до народу і такого жатреноного гніву до „власть імущих“. У відтворенні Коцюбинської — він незвичайно правдивий, кришталевий, незабріжаний та незламний — без ніяких побажань для свого особистого життя. Стус — одна-одним клітиною із своїм народом, яким він живе самовідречено аж по саму глибину своєї душі і навіть актом своєї смерті йому відданий. Любов його до України — гаряча, сильна і незмінна. Він просякнутий нею наскрізь...

Есей Михайлини Коцюбинської відкривається спогадом літнього вечора над берегом Прип'яті. Коли вони у цей вечір у дружньому колі „створили маленьку тимчасову республіку радості, де кожен із нас — на Великій Землі по-своєму гнаний і переслідуваний — почувався собою, а всі разом становили громаду друзів-однодумців“. І Стус в образі міфологічного бога так і живе в пам'яті (Стус тоді був передодняний за бога Нептуна, інші теж передоднялись — хто за русалок) як поетичне осереддя, душа цієї воістину суверенної „республіки“. Як добрий дух доброго царства, що й Стус віддзеркалює у своєму вірші „Наснилося, з розлуки наверхлося“.

Цього ж вечора, — розповідає Михайлина Коцюбинська, — Стус прочитав її свою працю про Тичину — „Феномен доби“. Ходили вони обоє понад річку і говорили, говорили... І Коцюбинська пише: „Я слухала сповнену пристрасні і внутрішнього вогню Василевою мову, захоплювалася влучністю й сміливістю (подекуди аж до зухвалості, так мені тоді здавалося) оцінок“. На жаль, — сумує М. Коцюбинська, всі примірники „Феномену“ забрано при арешті Стуса.

Не наситившись одним образом М. Коцюбинська, описує вираз Стуса, коли він, прибувши з вечірньої риболовлі, хвалиться величезною упольованою щукою. І в нього „Непідробний захват, якась дитинна гордість, щось безпосереднє, незахищене...“ А вранці Стус і його дружина Валентина поралися, щоб розпалити вогник і закип'ятити чай: „Обличчя у Василя зосереджене, видно

відчуває увесь тягар відповідальності: саме він має напоїти чимось теплим всю промерзлу й відстріпну братію. І о диво! починає жевріти наперекір дощеві вогник, помалу розгоряється. Буде, буде чай! Наш сиданок у надійних руках“. І при всіх цих okazіях Стус складає вірш за віршем, що потім вкладаються у збірку „Палімпсести“. А там М. Коцюбинська ще кидає один промінь на їхню дружбу із Стусом: „Загалом наше спілкування було не так „кількісне“ як якісне — духовно інтенсивне“.

Коли Стус вступив до аспірантури Інституту літератури, Михайлина Коцюбинська вже була там науковим співробітником. Найбажильніше, що їх єднало, то не так аспірантське життя в Інституті, а життя поза ним — літературні вечори, концерти, мистецькі виставки і різні зустрічі з людьми, особливо цими українцями, які приїздили з-за кордону.

В дійсності духовне зближення М. Коцюбинської і Стуса почалося відтоді, як у кінотеатрі, на перегляді „Тиней забутих предків“, Іван Дзюба повідомив про арешт і встав на знак протесту, а за ним повставали інші, поміж ними В. Стус і М. Коцюбинська, яка сиділа зараз поруч нього. В підтримку заклику до протесту він кликнув: „Хто проти тиранії встаньте!“. „Він тремтів кожною клітиною свого тіла — я відчула це, обнявши його за плечі“, — розповідає М. Коцюбинська. Почувши про цю подію, Стус негайно виключили із аспірантури. „Пам'ятаю, — пише вона, — як він, весь білий, із стиснутими кулаками, виходив із начальственного кабінету“. Пізніше Стус був у шпиталі, лікуючи свою виразку. „Тут вперше, — розказує М. Коцюбинська, — зустрілася з його майбутньою дружиною, яка саме в цей тяжкий час увійшла в його життя — тихо безголосних слів і жести — щоб перейти з ним „Сто плах, сто багать, сто Голгоф“, як це у вірші своєму окреслив Стус. А опісля зустрілися вони всі разом ще на весіллі Василя і Валентини Стусів у Святошині, що було, — з теплом згадує М. Коцюбинська, — „зігріте присутністю щирих друзів. Хоч не всі, але більшість витримала на ступні випробування і зуміла залишитися вірною тому „прямоствянню“, що за висловом Василя у листі до Миколи Плахотнюка — „робити нас всіх братами“.

Дальше буде.

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики додому.

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хвороб і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням

Адреса у Мангеттені: 105-37 64th Avenue, Forest Hills, N.Y. 11375 (718) 459-0111

Адреса у Квінсі: 630 5th Ave., Room 1803, New York, N.Y. 10020

Організація Оборони Лемківщини
3-й Відділ в Пассейку, Н. Дж.
ЗАПРОШУЄ НА

СВЯТОЧНИЙ БЕНКЕТ
з нагоди

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРА
ВІДДІЛУ
що відбудеться

в суботу, 11-го травня 1991 р. о год. 6-й веч.
в Українській Централі
240 Hope Avenue, Passaic, New Jersey

ПІСЛЯ БЕНКЕТУ

ЗАБАВА
при звуках оркестри „ЖУРАВЛІ“
За інформаціями телефонувати: (201) 772-3344

Студія Мистецького Слова
Лідії Крушельницької

запрошує УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НА

„ГЕНЕРАЛЬНУ
ПРОБУ“

ПЕРЕД ВІЇЗДОМ В УКРАЇНУ

В ПРОГРАМІ:

„ІВАН ВИШЕНСЬКИЙ“ Іван Франко
„ТРИПТИХ“ Леся Українка

Імпреза відбудеться

в неділю, 12-го травня 1991 р. о год. 2:30 по пол.
в залі Українського Народного Дому в Нью Йорку
при 140-142 Друга авеню

Після вистави КАВА й СОЛОДКЕ

КОНЦЕРТ З УКРАЇНИ
ВОКАЛЬНОГО КВАРТЕТУ

ЯВІВІР

під патронатом Українського Народного Союзу

Слідкуйте за місцевими оголошеннями та деталями на концерти в наступних містах Америки і Канади:

Віндзор - середа 8 травня 7:30 веч., зала Св. Володимира і Ольги
Дітройт - четвер, 9 травня 7:30 веч. Warren Woods Middle School
Карнегі - п'ятниця, 10 травня 7:30 веч. Holy Trinity Auditorium
Клівленд - субота, 11 трав. 7:00 зала Шептицького, Кат. Св. Йосафата
Чикаго - неділя, 12 травня 2:00 попол. Chopin School
Вашінгтон - четвер, 16 травня 7:00 веч Archbishop Carroll HS Auditorium
Ньюарк-Юніон - субота, 18 травня 7:00 веч. Burnet Jr. High School, Union
Філадельфія - неділя, 19 травня 6:00 веч. Укр. Культурний Центр
Гартфорд - вівторок, 21 травня 8:00 веч. Укр. Народний Дім
Йонкерс - середа, 22 травня 7:30 веч. Дім Співки Укр Молоді
Бавнд Брук - п'ятниця, 24 травня 7:30 веч. Укр. Культурний Центр
Нью Йорк - субота, 25 травня 7:00 веч. Укр. Народний Дім
Глен Спей - неділя, 26 травня 2:30 попол. Оселя Верховина
Рочестер - вівторок, 28 травня 7:30 веч. Eastridge High School
Баффало четвер, 30 травня 7:30 веч. Український Дім Dnipro
Гамільтон - п'ятниця, 31 травня 7:30 веч. Sir Winston Churchill Auditorium
Оттава - субота, 1 червня 7:30 веч. Nat'l Arts Center - Studio Theater
Торонто - неділя, 2 червня 3:00 попол. Укр. Культурний Центр - Christie
Саскатун - вівторок, 4 червня 7:30 веч. Holy Trinity Auditorium
Калгарі - середа, 5 червня 7:30 веч. Forest Lawn High School
Едмонтон - четвер, 6 червня 8:00 веч. Citadel - Ziedler Theater
Вінніпег - п'ятниця, 7 червня 7:30 веч. Jubilee Place Auditorium
Ванкувер - неділя, 9 червня 7:30 веч. St. Mary's Ukr. Catholic Center
Лос Анджелес - понеділок, 10 червня 7:30 веч. Укр. Культур. Центр
Сан Франсіско - четвер, 13 червня 7:30 веч. Зала Укр. Прав. Церкви
Монреаль - вівторок, 18 червня 8:00 веч. Place des Arts - Port Royal Theater

ТЕХНІЧНИЙ КООРДИНАТОР - ЄВШАН (514) 630-9858 ФАКС (514) 630-9960.

Українка грає головну роль

Вашінгтон. — Люба Іванна МекФедден виступає у головній ролі Маретти у новій п'єсі п. з. „Анатоліа коханка“, прем'єра якої відбулася тут в Чирч Стріт театрі. П'єса, що її написав і режисерував постановку Джо Мартін, є спонсорована Відкритим театром і Комісією для мистецтва Дистрикту Колумбії та буде йти до 12-го травня.

Останнім часом Любу можна було побачити в ролі Мирни у п'єсі „Одержувач“ у постановці Відкритого театру в Центрі радного рухомого мистецтва. Виступала вона також у театрі при Центрі ім. Кеннеді.

Люба Іванна МекФедден — це дочка Тані та Володимира Демчука, отримала свою театральну освіту в Мистецькій школі ім. Медовс, Південно-методистського університету в Даллас, Техас. Вона також ко-

лишня пластунка та учениця школи українських народних танків Роми Прийм-Богачевської на „Верховині“.

Люба і її родина є членами 15-го Відділу Українського Народного Союзу.

3 діяльності ОП НТШ у Вашингтоні

Під впливом контактів діяспори з рідним краєм останнім часом змінюється характер діяльності ОП НТШ у Вашингтоні. Обставини склалися так, що середовище не було доцільно планувати свою окрему діяльність, а радше треба було узгодити співпрацю з іншими місцевими товариствами.

Оправдання такого спрямування підтвердили численні зустрічі, доповіді і конференції з нашими гостями з України, які часто відвідували нас у столиці.

Свій весняний семестр ОП розпочав участю у кількох імпрезах: 9-го березня разом із Школою Українознавства покладено вінок до пам'ятника Тарасові Шевченкові.

З метою допомоги політично переслідуваним бра-там в Україні, ОП 11-го бе-

резня ц. р. взяв активну участь у створенні міжорганізаційного комітету, що мав би діяти на терені Вашингтону у випадку критичних подій на Україні.

27-го березня ОП, спільно з Т-вом св. Софії, вітали у себе проф. д-ра Романа Гром'яка, який вичерпно розповів нашій громаді про теперішню ситуацію і візю майбутнього в Україні.

12-го квітня ОП під патронатом Т-ва „Україна-2,000“ і цілого ряду інших організацій метрополії Вашингтону, вітав бенкетом українських парламентаристів.

Достойним гостем при столі ОП був поет і депутат Верховної Ради України Павло Мовчан, якого привітав від ОП у Вашингтоні д-р Іларіон Калинич, голова осередку.

Нині ОП проводить грошову збірку на Львівське Т-во НТШ. Збірка, яка проводиться тільки між членами осередку, вже дала понад 1,000 доларів.

Просимо шановних членів, які ще не причинилися до збірки, поспішити зі своїми внесками, щоб їхні імена не забракло в листі, яку заплановано подати до преси.

ОП НТШ у Вашингтоні

М. Андріюк дає концерт на ФДДЧ

У Стемфорді, Конн., у приміщенні методистської церкви, Кросс роуд і Лонг Рідж роуд, відбудеться в неділю, 19-го травня, о год. 5-й по полудні концерт-бенефіс відомої співачки-сопрано Марти Андріюк. Вона буде співати при акомпаньєменті Юстини Макурді ряд українських концертних пісень, а в другій частині виїмки з відомих опер Пуччіні і Верді.

М. Андріюк є відома не лише зі своїх концертів, але в останню часі вона включилася цілим серцем і енергією в акцію допомоги дітям Чорнобиля. Тому і цей концерт-бенефіс вона присвятила дітям-жертвам Чорнобиля і увесь дохід призначений на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Квитки, а рівночасно дати, на концерт є в ціні 15 дол., а для емеритів 12 дол.

М. Андріюк закінчила музичні студії у славній Джулліард школі, а відтак у передових учителях співу в Нью Йорку. Вона виступала в ньюйоркській Гренд опері, виконуючи головні ролі у ряді відомих опер. Вона також була членом Оперної Компанії ім. Лисенка і дала ряд самостійних концертів.

У Бразилії відзначено річницю смерті президента УНР

Заходами представництва на Бразилію ДЦ УНР в ексилі відзначено першу річницю смерті президента Української Народної Республіки св. п. Миколи Лівницького соборними Панахидами.

8-го грудня 1990 року відбулася соборна Панахида в українській католицькій церкві Різдва Божої Матері, яку відслужив о. Маркіян Пинчак, ЧСВВ.

9-го грудня відбулася соборна Панахида в українській католицькій катедрі святого Івана Хрестителя, яку відслужив о. Даниїл Козлінський.

16-го грудня відбулася соборна Панахида в місті Апукарана, яке знаходиться на північний захід від міста Куритиби. Панахиду відслужив о. Володимир Ханейко, генеральний вікарій української єпархії в Бразилії і капелян Святого Отця.

22-го грудня відбулася соборна Панахида в українській автокефальній православної катедрі, яку також відслужив о. Єрміяс.

Заходами представництва на Бразилію уряду Української Народної Республіки в ексилі відбулися соборні Панахиди по св. п. Миколі Лівницькому, президентові Української Народної Республіки, в Республіці Парагваю, в українській католицькій церкві, в місті Енкарнасьон, соборну Панахиду очолював настоятель цієї церкви о. Йосип Рісінгер в сослужбінні о. Петра Василяка з Бразилії і о. Івана Немчи-ка з Аргентини.

Д-р Михайло Рубінець

У Норт Порті буде нова церква

Чин посвячення площі під будову української католицької церкви у Норт Порті на Флориді.

В неділю, 17-го березня було закінчення великопосної місії, яку провів о. Михайло Планчак з Едмонтону, Канада.

Після торжественної Служби Божої відбувся обряд освячення нової церкви. Обряд включав посвячення площі під будову нового храму, вкопання наріжного каменя, поставлення хреста на тому місці, де буде стояти престіл у святині. По відправі був святочний обід з цієї нагоди.

Для парафії в Норт Порті це був великий день — початок будови раніш запланованої нової церкви, зусиллями всіх парафіян, добродіїв, а в першу чергу членів Будівельного комітету та Парафіяльної ради.

11-го березня о 3-й по полудні в парафіяльній канцелярії відбулося важливе засідання, щоб організувати відповідно Свято освячення храму, а згодом перед-великодній базар.

Проект нової церкви Входа Пресвятої Богородиці у Норт Порті, Флориди, був поміщений в парохіяльній Віснику, а макет храму поставлено в самій церкві по правому боці, при вівтарному іконостасі, від входу до церкви. Треба подати, що рішення зробити деякі зміни у виконанні побудови храму. В бюлетені із 17 березня була поміщена Деклярація для парафіян на Фонд будови нової церкви, на якій члени декларували свої пожертви.

День 17-го березня ц. р. став подвійно урочистим днем, бо закінчено великопосну місію з проповіддю о. М. Планчака і започатковано будову нової церкви.

Обряд „Освячення храму“ відбувся після Богослуження: процесія збиралася перед церквою: хрест ніс М. Ціко, за ним слідували хоругви і прапори, відтак три священники: о. д-р Іван Тиліавський, о. Михайло Планчак, о. дякон Р. Гарвас. За ними хористи під батуту Олександра Пришляка з Гартфорду, Конн., а відтак жінки із свічками. В почесному почеті йшли: члени парафіяльної ради, мужі довіря Микола Камед та д-р Мирослав Борисюк, з ними майор міста

Нотр-Порту П. Гігінс, архітект 3. Гордиський та пристоящі для відправи С. Ю. Вандьо та О. С. Кучку-да.

Процесія вступила на площу, пристанула на вході до запланованого храму, щоб відправити приписаний чин, де стояв хрест. Відтак процесія підійшла до місця, де у святині приготувано вкопання хреста. Тут відправлено посвячення храмової площі, заклопано наріжні камені, що їх довершили праворуч М. Камад, а ліворуч М. Грамьяк. Після завершення обряду „Освячення храму“ процесія повернулася на залу, на святочний бенкет з цієї нагоди.

Бенкет відкрив о. д-р І. Тиліавський — парох, а при-вітання вголосив д-р Мирослав Борисюк, муж до-віря. Збірку провели А. Ка-чала та М. Ціко, яка дала 2,178 доларів. Пожертви зложено під час бенкету: 3,520 дол., з яких А. Брис-лавська і М. Грамьяк зложи-ли по 1,000 дол.

Ствердження і заклик
(Закінчення зі стор. 1)

Головна Котрольна Комісія, перевіривши діловодство Союзів, ствердила, що загальні видатки в звітному часі вносили 1,606,606.25 дол., а приходи в тому часі були 989,256.55 дол. Тим самим Союз мусів покрити недобір 617,349.70 дол. Цей недобір наступив, як вже сказано в зв'язку з переведенням поважних ремонтів, які були кінцевими, і це є доброю інвестицією.

Щоби на майбутнє мати плян дальших ремонтів приміщень, або будови нових приміщень, Головна Котрольна Комісія рекомендує, щоби адміністрація Союзів мала усталений бюджет з приростом на 5-10 років.

7. Союзівий Дім — Українська Національна Корпорація Дому УНСоюзу в звітному часі отримала 2,509,622 дол., а за цей самий час 1989 року одержано 3,073,215 дол. Загальні видатки 1990 року вносили 3,298,868 дол. Позичка УНСоюзу до корпорації вносила 6,033,401 дол., а від членів на боргові зобов'язання за цей час вносила 7,888,551 дол. Така поважна різниця в приходах і розходах наступила тому, що в сусідстві Союзу є збудовані нові модерні будівлі і тим самим було менше оферт і заікан-лень винайомом канцелярських приміщень в нашій будівлі. Конкуренція.

Котрольна Комісія рекомендує Екзекутивному Комітетові поробити негайно всі заходи, щоби були вивертовані опороженні поверхні будівлі.

У зв'язку з історичними подіями, які зараз відбуваються в Україні, Головна Котрольна Комісія закликає всіх членів Союзу та все українське громадянство Америки й Канади дати моральну та матеріальну підтримку всім діючим організаціям України, які мужньо змагаються до здаття самостійної соборної української держави.

У зв'язку з 100-ою річницею поселення українців в Канаді, яку відзначається в бieżучому році, Котрольна Комісія рекомендує Екзекутивному Комітетові, щоби УНСоюз включився з конкретним вкладом у ці святкування, де було б видно і замарковано участь нашої установи.

Щоби УНСоюз був пригатований до святкування 100-го ювілею, що припадає на 1994 рік, Котрольна Комісія рекомендує Екзекутивному Комітетові негайно зааганжувати фахову людину до писання історії 100-річчя Батька-Союзу.

Екзекутивний Комітет намітив організаційний плян, а саме придбання 2,000 нових членів в цьому році. У зв'язку з цим Головна Котрольна Комісія закликає всіх членів Головного Уряду, делегатів й делегатів 32-ї Конвенції та всіх відділових секретарів і урядовців, допомогти УНСоюзові досягнути ту ціль.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР індустрії і будівництва Арієль Шарон, розмовляючи з кореспондентами агентства Ассошіейтед Пресс, гостро критикував 3'єднані Стейти Америки за те, що вони, мовляв, обрали поганій шлях для досягнення миру на Близькому Сході. На думку Шарона, треба було адміністративі президента Джорджа Буша схилити до переговорів і до підписання мирового договору з Ізраїлем Савдійську Арабію і Кувейт. З тими країнами Ізраїль не має жодних територіальних суперечок. Він при тому заявив, що Ізраїль ніколи не зрештучує контрольованих земель на західному березі ріки Йордан і смуги Гази, де тепер живе 105,000 ізраїльтян.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ
МУЖА, БАТЬКА І БРАТА

сл. п.

РОМАНА САВКИ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

16-го травня 1991 р. у церкві св. Йосифа, Чикаго, Ілл.;

17-го травня у катедрі св. о. Миколая, Чикаго, Ілл.;

у катедрі свв. Петра і Павла, Мельборн, Австралія.

Родина просить про молитви за душу покійного.

Дружина — ПАРИСА
Донька — ІРЕНА АРТУШЕНКО з мужем
ІГОРЕМ
Брат — ВОЛОДИМИР

ПОДЯКА

27-го березня 1991 р. з волі Всевишнього
відійшов у вічність

наш улюблений і незабутній
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

СТЕФАН МОРОЗ

Найсереднішу подяку складаємо родині, приятелям і знайомим, що в дні нашого великого горя прийшли попрощати покійного, взяли участь в похоронних відправах та своєю присутністю і словами розради старалися полегшити наш біль.

Сердечно дякуємо пароху УКЦеркви св. Миколая в Пассейку, Н. Дж., отцеві ієромонахові Глібові Пончінні за відвідання покійного в лікарні й уділення Найсвятіших Дарів, отцеві ієромонахові Ізидорові Васкові за відвідання покійного в лікарні, відслуження Панахиди, заупокійної Боже-ственної Літургії, за похоронні відправи та участь у тризні, отцеві Осипові Панасюкові, пароху УКЦеркви св. Івана у Виппін, Н. Дж., за відвідання покійного в лікарні, за уділення Селепомазання та молитви, за теплі слова потіхи і розради. Отцеві Василеві Штепелєві, пароху УКЦеркви св. Володимира в Глен Спей, Н. Й., за щирі слова співчуття і за його участь в тризні.

Наша щира подяка Стефанові Любурові, дякові УКЦеркви св. Миколая в Пассейку, Н. Дж., за спів під час похоронних відправ.

Наша глибока вдячність братанкові д-рові Романові Ричкові за зворушливі прощальні слова в похоронному заведенні.

Джанові і Лінді П'єрсі, власникам ресторану „Орчард Інн“ в Глен Спей, наша подяка за гарне прийняття учасників похорону.

Наша щира подяка д-рові Юрієві Демидовичу за дбайливу медичну опіку.

Сердечно дякуємо Джанові Опудові, власникові похоронного заведення Бурнада-Горні-Опуду у Кліфтоні, Н. Дж., за влаштування похорону.

Висловлюємо нашу сердечну подяку за чудові квіти, за всі молитви, за пожертви в пам'ять бл. п. Стефана Мороза на Фонд Дітям Чорнобиля, Фонд допомоги Українській Католицькій Церкві в Україні та численні Служби Божі, разом в сумі 1,440 дол.

В останній день свого життя покійний сказав: „Теплий привіт для всіх від мене“. А від нас, опечаленої родини, щира і сердечна подяка за вашу прихильність і співчуття в дні нашого великого горя. Нехай Господь благословить вас усіх своїми щедрими ласками.

АННА — дружина
МАРІА МОРОЗ СМІТ — дочка
ЮРІЙ — зять
ІВАН І КАТЕРИНА — онуки
ПАВЛО — брат та
МАРІА І КАТЕРИНА — сестри в Україні

Мирослав Борисюк

О. Кобрин — молодий

кінематограф

Лейкленд, Фла. — Тут у фільмовий майстерні місцевого корпусу університету південної Флориди закінчено продукцію епізоду „Цей тиждень у Бартов“ для щотижневої телевізійної програми, спрямованої своїми представленнями на студентів, молодь і місцеву громаду, яку вміло провадить Люсі ДюЧарм, кожного вітвірка на каблевому руслі.

Продюсером цього епізоду є Олександр Кобрин, завідувачий університетською телевізійною майстернею ІТФС і власник своєї фірми АМТВ.

О. З. Кобрин є сином Катерини і Атанаса Кобри-

нів, виростав в Українській громаді в Баффало, Н. Й. де був учнем школи українського мовознавства, членом Плату та Українського Студентського Товариства. Впродовж кількох років у літні місяці працював на відпочинковій оселі УНС Союзів, тепер живе в Флориді. Тому й не диво, що коли до університету південної Флориди завітав Геннадій Булло, голова Комітету для справ українського телебачення в Києві, то О. Кобрин, якого попросили на перекладача, зайнявся перебуванням гостя з України.

Олександр З. Кобрин є членом 130-го Відділу Українського Народного Союзу.

Запорізькі спортсмен у Пряшеві

В середині квітня до Пряшева завітала 20-членна дружина гандболістів із Запоріжжя в Україні, на чолі з капітаном Сергієм Івановим та головним тренером Валерієм Зеленим.

Ця одна з кращих гандбольних дружин України і Союзів виграла чашу Міжнародної федерації і побувала в багатьох країнах світу, вже кілька років утримує дружні зв'язки з кращою гандбольною командою Словаччини „Татраном“ у Пряшеві. Запорожець Юрій Журавльов у цьому сезоні грає у пря-

шівській дружині і саме він був ініціатором запрошення своїх земляків до Пряшева.

Дружні зустрічі між нащадками запорізьких козаків і гандбольною дружиною „Татран“ Пряшів закінчилася результатом 28:28. Не переміг ніхто, однак пряшівська публіка, і обидві дружини були задоволені прекрасною грою.

Тепер пряшівські гандболісти готуються до подорожі до українського Запоріжжя.

Микола Мушинка

СПОГАДИ З МЮНХЕНУ

Вчителі шкіл українознавства та виховники молодіжних і дитячих організацій з різних країн, які прибули до УВУ, щоб підвищити кваліфікацію.

ну частину. Гідним широкого розповсюдження є запропонований професором В. Косиком поділ на періоди державності та зв'язки України з Росією (Московщиною). Показує він дуже прозоро і чітко історичні зв'язки тих двох держав і дає можливість зрозуміти всі залежності та події.

Дуже цінними були покази лекції в Рідній Школі. Мушу признатися, що деякі ідеї тих учительок з успіхом вживаю у своїх класах. М. Франкевич виготовила дуже цікаву програму навчання для першої і другої класи. Коли я дивилася на її матеріали, не могла позбутися думки про створення „банку“ матеріалів навчання в українських класах.

Багато учителів у цілому світі працює над тими самими проблемами, не знаючи про себе і не маючи змоги обміну досвідом і тими ж матеріалами. Очевидно, завжди залишається питання фінансової сторінки для того задуму. Однак вважаю, що це одна з важливіших справ,

коли говорити про майбутність українського шкільництва.

Сьогоднішній досвід показує, що не брак підручників є найбільшою болячкою. Підручники старіють дуже швидко, а кошти видання ростуть і ростуть.

Учителі друкують свої матеріали на копійних машинах. Легко їх переробити чи змінити, коли є така потреба. Такі лекції вимагають набагато більшої праці учителя як користування підручником, але думаю, що користь для дітей незаперечна.

У педагогічному інституті в Мюнхені всі студенти мали нагоду підготувати і провести лекції з історії, літератури та лекції для молодших дітей. Після кожної з них ми мали нагоду задуматися і обговорити причини вибору теми, метод і форми реалізації. Такі розмови як у дзеркало показують краді і гірші фрагменти лекцій, яких, мабуть, сам учитель не завжди може побачити.

Думаю, що це можна перенести й до наших шкіл у формі взаємних відвідин учителів та спільної аналізи після лекцій. У Мюнхені така дискусія була далеко цікавіша, тому що всі були з різних країн, з іншим підходом і розумінням учнів.

Знаю, що українським учителям дуже потрібні такі зустрічі та майстерні. За це велика подяка організаторам сесії педагогічного Інституту УВУ і всім викладачам, а шкільній раді Торонто і Канадській Фундації для Українського Вільного Університету — за фінансову допомогу.

Особисто рекомендую цей дошкіл і гаряче заохочую всіх, які мають охоту вчити й виховувати українську дитину — приїжджайте до Мюнхену на цюгорічну сесію педагогічного Інституту УВУ від 8-го липня до 9-го серпня і користуйтеся на одній обмінній способу навчання та підвищення кваліфікації!

Мирослава Вербови-Онух

Іде витязь...

(Закінчення зі стор. 2)

манізму, обстоює порядки методу боротьби у досвідченні майбутнього.

Усі книги багатотомника, а особливо 8-ма і 10-та, ілюстровані фотокопіями документів, документальними фотографіями — діячів, архітектурних споруд, де проходили пам'ятні події життя письменника, а також ксерокопії рукописів, обкладинок видань, періодики, де друкувався поет, репродукції документальних плакатів (наприклад, Михайла Михайловича, який, до речі, виконав малюнок для обкладинки і написи на корінці томів „Твори Василя Гренджі-Донського“ та цифрові позначення), фоторепродукції оформлення книг, які видавав поет в Ужгороді, Львові, Харкові. Це величезне документальне багатство, нині мало кому доступне. Тут і родинний фотоархів (том 10), що робить видання ширим, близьким читачеві, мов би родинним. Факсимільні відбитки рукописів, обкладинок, документальні фото, студії ооличчя діда, зроблені внаком Марком Данилюком, — усе це тепле і красиве.

Поет немов стає ближчим і незнайомим, скажімо, далекій людині. Відкритість його поезії чи публіцистики, прози чи наукових студій і відкритість дідового обличчя з погляду внука — наче зростають, збігаються.

Упорядник творів Василя Гренджі-Донського обрала науковий принцип формування томів. Кожен том відкривається словом видання, розвідкою, дослідженням того чи іншого жанру у спадщині літератора. Текстові матеріали, які правило, подаються у двох редакціях — першій і піз-

ній. Кожен том супроводжується примітками, словом малозрозумілих слів, поазбучним покажчиком творів (крім звичайного змісту). Коментарі упорядниці іноді вкраплені до змісту (наприклад, спогадів). Це продиктовано частково фрагментарністю матеріалів; не все встиг викинути Василь Гренджа-Донський.

Якщо підсумувати гігантську роботу упорядниці-дочки, то можна здогадуватися, що її житло у Міннеаполісі — мов би велика літературознава авдиторія, центр, лабораторія, де все підпорядковано інтересам батькового видання. Це як мозковий центр, куди стікаються копії, витинки з газет і журналів, ксерокопії з рукописів чи часописів давніших років.

Поглядаючи і милуючися багатотомником Василя Гренджі-Донського, я думаю собі: а що зробили ми тут, удома, де майже все під руками? А майже нічого. У Києві вийшла книга поета „Шляхом терновим“ (1972). Гарне, скромне видання. У двох антологічних збірниках представлений Василь Гренджа-Донський: „Ластівка з Пряшівщини“ (1960), що полетіла у світ за хрещовської відлиги, і найновіша антологія „Карпатська замана“ (1990). В Ужгороді — ще менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

нішій. Кожен том супроводжується примітками, словом малозрозумілих слів, поазбучним покажчиком творів (крім звичайного змісту). Коментарі упорядниці іноді вкраплені до змісту (наприклад, спогадів). Це продиктовано частково фрагментарністю матеріалів; не все встиг викинути Василь Гренджа-Донський.

Якщо підсумувати гігантську роботу упорядниці-дочки, то можна здогадуватися, що її житло у Міннеаполісі — мов би велика літературознава авдиторія, центр, лабораторія, де все підпорядковано інтересам батькового видання. Це як мозковий центр, куди стікаються копії, витинки з газет і журналів, ксерокопії з рукописів чи часописів давніших років.

Поглядаючи і милуючися багатотомником Василя Гренджі-Донського, я думаю собі: а що зробили ми тут, удома, де майже все під руками? А майже нічого. У Києві вийшла книга поета „Шляхом терновим“ (1972). Гарне, скромне видання. У двох антологічних збірниках представлений Василь Гренджа-Донський: „Ластівка з Пряшівщини“ (1960), що полетіла у світ за хрещовської відлиги, і найновіша антологія „Карпатська замана“ (1990). В Ужгороді — ще менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

Успадкоємцем поета в Ужгороді — це менше: добірка в книзі „На Верховині“ (1984). Тепер лише виходить осяжний одностомник В. Гренджі-Донського. Нарешті.

JEWES AND CHRISTIANS
EXPLORING THE PAST, PRESENT AND FUTURE
Edited by JAMES H. CHARLESWORTH
Crossroad Publishing Company, New York, 1990, pp. 258. Price \$20.00
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
New Jersey residents please add 7% sales tax to the price.
As Lewin J. Borowski writes in Forward: "At no time in History of Christian and Jewish dialogue has there ever been such a concentrated effort by both religions to build sincere bridges of communication."

СОЮЗІВКА
ВЛАШТОВУЄ
ТЕНІСОВИЙ ТАБІР
для хлопців і дівчат
у віці 12 до 18 років
від 23-го червня до 4-го липня